

Risk- och sårbarhetsanalys

2015

INNEHÅLL	sida
Bakgrund, mål och avgränsning	4
1. Övergripande beskrivning av kommunen och dess geografiska område	5
1.2 Göteborgs Stad ett samhälle i ständig förflyttning	5
2. Övergripande beskrivning av arbetsprocess och metod	6
2.1 Val av metod	6
2.2 Genomförandet	6
2.3 Övning och utbildning	7
2.4 Göteborgs Stads krishanteringsråd	7
2.5 Göteborgsregionens (GR) – Krishanteringsnätverk	7
2.6 Privat – Offentlig verksamhet (POS)	7
3. Identifiera samhällsviktiga verksamheter inom Göteborgs Stads geografiska område	8
3.1 Verksamheter i Göteborg (icke kommunala)	8
3.2 Verksamheter inom kommunal verksamhet	9
4. Kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet	9
5. Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område	10
5.1 Övergripande risker inom Göteborgsregionen	10
5.2 Identifierade risker inom Göteborgs Stad	12
6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskapen inom kommunen och dess geografiska område	20
6.1 Ledning, Samverkan och Information	20
6.2 Informationssäkerhet	20
6.3 Inlarmningsrutiner	20
6.4 Omvärldsbevakning	21
6.5 Materiella och personella resurser	21
7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat	22
7.1 Pågående projekt/arbeten	22

Bakgrund

Göteborgs Stad har i denna övergripande redovisning av RSA (Risk- och Sårbarhetsanalysen) utgått från Lagen om extraordinära händelser (2006:544) med tillhörande förordning och intentionerna i föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5). Redovisningen är baserad på 30 verksamhetsvisa rapporter samt material och kunskap från stadens övningsverksamhet och nätverk, internt såväl som *externt*.

I samband med att en ny risk- och sårbarhetsanalys ska lämnas in till länsstyrelsen inför mandatperioden 2015–2018 bedömdes det att analysmetoden behövde ses över. Detta för att skapa en djupare analys med en bredare förankring av metod och resultat. Valet av metod beskrivs senare i redovisningen.

Göteborgs Stads målsättning med arbetet

Följande målsättningar har Göteborgs Stad haft i samband med att man startade upp arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen våren 2014.

- Att medvetandegöra stadens anställda, invånare och verksamma i kommunen om stadens risker, sårbarheter och vilka konsekvenser som realiserade risker kan få i olika avseenden.
- Att kunna vidta rätt åtgärder för att förebygga dessa risker, sårbarheter och konsekvenser
- Att bygga en organisation och ledning inför och under en extraordinär händelse.

Avgränsning

På grund av stadens storlek och komplexitet, samt stadens omtag vad det gäller analysmetod, så har Göteborgs Stad valt att denna omgång enbart genomföra analyser enligt vald metod med de aktörer som inom stadens organisation (det vill säga förvaltningar/kommunala bolag/förbund) har det geografiska områdesansvaret, befolkningsansvaret och/eller som vid allvarliga störningar i sin verksamhet kan antas få en stor påverkan på samhällsviktiga verksamheter eller riskera befolkningens liv och hälsa i ett tidigt skede.

Information kring riskbilden från övriga aktörer inom det geografiska området, som beskrivs i redovisningen, är främst inhämtad genom de nätverk som staden deltar i. Vi avser årligen att komplettera analysen med nya aktörer/nätverk, samt utifrån nytt inkommet material från förvaltningar/bolag/förbund. Därför beskrivs inte denna information mer utförlig i denna redovisning.

1. Övergripande beskrivning av kommunen och dess geografiska område

1.2 Göteborgs Stad ett samhälle i ständig förflyttning

Göteborg är landets andra största stad med drygt en halv miljon invånare och ligger på Sveriges västkust. Göteborg anlades på initiativ av Gustav II Adolf och fick sina stadsprivilegier 1621.

Till ytan är Göteborgs Stad 450 km² och består av såväl glesbygd, skärgård som storstad. Detta återspeglar sig också i det som är skyddsvårt inom staden.

Exempel på skyddsvärda miljöer och funktioner i Göteborg:

- Infrastruktur för transporter på väg, järnväg och till sjöss. Nämnas kan att Göteborgs Hamn, som är nordens största, utgör ett europeiskt logistiknav.
- Infrastruktur för el, tele, vatten, värme samt radio och tv.
- Stora vattendrag som utgör såväl råvattenintag som viktiga transportleder.

Ovanstående miljöer och samhällsfunktioner utgör några av de skyddsvärda intressen som måste upprätthållas och bevaras för att invånarna i Göteborg och kranskommuner ska kunna leva och verka i en hållbar region.

Staden är från den 1 januari 2011 indelat i 10 stadsdelar. Varje stadsdel är indelat i flera mindre områden, så kallade primärområden. Stadsdelsförvaltningarna utför tjänster inom bibliotek, förskola, grundskola, individ- och familjeomsorg, fritidsverksamhet samt social omsorg för funktionshindrade och äldre. Stadens 20-tal fackförvaltningar ger service framför allt inom områdena teknisk försörjning (vatten och avlopp), trafik, fritid, miljö, fastigheter/bostäder, kultur och gymnasie- och vuxenutbildning.

Här utöver har staden direkt och indirekt intressen i ungefär 25 stycken hel- eller delägda bolag, som tillhandahåller allt från lägenheter till kulturupplevelser. Där elbilar, el-anslutning av fartyg vid kaj och vindkraft som elförsörjning till bostäder är några exempel på att stadens bolag agerar som föregångare inom den ekologiska dimensionen.

Göteborg erbjuder ett rikt och varierat evenemangsutbud. Det pågår ett kontinuerligt arbete med att värva nya kultur- och idrottsevenemang till staden, stödja och utveckla återkommande evenemang samt bistå arenainnehavare och arrangörer i deras arbete. I staden, som är etablerad som en av Sveriges största studentstäder, finns två högskolor, Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola. Chalmers har två Campus, i Johanneberg och på Lindholmen.

Göteborgsregionen är också känd för sina många storindustrier där flertal olika branscher finns representerade.

2. Övergripande beskrivning av arbetsprocess och metod

Metoden som använts på den förvaltnings- och bolagsvisa nivån är en omarbetad version av Totalförsvarets forskningsinstitutets (FOI) modell för risk- och sårbarhetsanalys, FORSA. Metoden har utvecklats på uppdrag av Stockholms Stad och finns nu som etablerad modell för genomförande av risk- och sårbarhetsanalyser i enlighet med lag (2006:544) med tillhörande föreskrifter (MSBFS 2015:5). Liknande omarbetade versioner används idag av Stockholms Stad och Malmö Stad, vilket innebär bättre möjligheter att få jämförbara resultat med jämnstora kommunala aktörer för en kommun av Göteborgs Stads storlek.

2.1 Val av metod

I samband med att en ny analys ska lämnas hösten 2015 såg Göteborgs Stad att man behövde hitta en ny och långsiktig modell som var anpassad för en stad av Göteborgs storlek. Under vintern/våren 2014 gjordes en inventering kring vilka olika metoder som fanns etablerade sedan tidigare. Efter besök och samtal med Stockholms Stad och Malmö Stad valdes en omarbetning av metodiken som båda storstäderna valt att arbeta efter. Metoden och arbetssättet har utvecklats lite olika i de båda städerna men utgår från samma grundmetodik. Metoden har sitt ursprung i FORSA-modellen, en metod som används av flera mindre och medelstora städer/kommuner i landet, som behövt viss anpassning för att bättre lämpa sig för större städer, med stora förvaltningar och bolag.

I arbetet har stadens förvaltningar/bolag/förbund arbetat utifrån fyra delmoment. Första delen handlar om att identifiera och tidsbedöma sina åtaganden, uppgifter staden utför åt samhället samt om de kan anses vara samhällsviktiga. I del två bedömer man ett antal förmågor utifrån nuläge kopplat mot säkerhets- och beredskapsfrågor. Del tre är en riskanalys med sannolikhet samt fyra konsekvensbedömningar, en per målområde. Den fjärde och sista delen är fortsatt arbete med kontinuitetsplaner utifrån de åtaganden och risker man har identifierat som mest kritiska.

Samtliga åtaganden och risker som har bedömts och analyserats, har gjorts det mot fyra olika målområden, i den mån det har varit möjligt; Människa, Miljö, Egendom och Samhällets funktionalitet. Detta då det är dessa områden som ligger till grund för regeringens precisering av målen för samhällets krisberedskap.

2.2 Genomförandet

Stadsledningskontoret tog fram ett anpassat utbildningsmaterial och mallar för Göteborgs Stad under våren 2014. I maj 2014 skickades ett brev ut till samtliga förvaltningar och bolag med information kring uppdraget och processen för stadens RSA samt vilka förvaltningar och bolag som ingick i första omgången av RSA-arbetet. Under juni månad fick de utpekade, utifrån arbetets tidigare beskrivna avgränsning, förvaltningarnas- och bolagens säkerhetschefer (eller motsvarande) en inbjudan till metodstödsutbildning.

55 personer utbildades under hösten, för att mellan september 2014 till februari 2015 arbeta fram de lokala analyserna. Råmaterialet från analyserna överlämnades då till Stadsledningskontoret. Samtligt material undertecknades av förvaltnings eller bolagschef före inlämning. Detta för att säkerställa att informationen fått en förankring i högsta ledningen, både för den fortsatta centrala aggregeringen men också för det fortsatta lokala analysarbetet.

2.3 Övning och utbildning

Göteborg erbjuder en generell utbildning för samtliga förtroendevalda i stadens krishanteringssystem och kriskommunikation i början av varje mandatperiod. Årligen genomförs övningar med krisledningsgrupper inom olika förvaltningar och bolag i stadens organisation. Övningarna bygger på olika scenarion som delvis baseras på verkliga händelser, identifierad riskkartläggning och på önskemål från övad krisledningsgrupp. Utifrån dessa övningar ges organisationen möjlighet att pröva sin förmåga kopplat mot gjorda analyser och planer. Staden bidrar även till att i viss mån bistå samverkande aktörer i samband med övningar inom ramen för det geografiska områdesansvaret.

2.4 Göteborgs Stads krishanteringsråd

Göteborgs Stad samverkar i ett krishanteringsråd. I rådet ingår representanter för bland annat Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen, Polisen, Räddningstjänsten i Storgöteborg, Försvarmakten, trossamfund genom Svenska kyrkan, Göteborgs Universitet och Chalmers tekniska högskola och stadens egna verksamheter. Krishanteringsrådet träffas cirka 4 gånger per år. Sedan 2013 är rådet tillfälligt vilande då ett arbete med att identifiera i vilka former staden ska bygga nätverk inom ramen för stadens krisberedskap. Aktörerna i rådet möts, men i andra sammanhang, genom exempelvis länsstyrelsen nätverk, stadens privat-offentliga nätverk eller GR.

2.5 Göteborgsregionens (GR) - Krishanteringsnätverk

Göteborgs Stad samverkar på särskilt uppdrag med kranskommunerna (Tjörn, Stenungssund, Lilla Edet, Kungälv, Ale, Partille, Lerum, Alingsås, Härryda, Mölndal, Öckerö och Kungsbacka) i ett krishanteringsnätverk för att identifiera den komplexa riskbilden i storstadsområdet. Krishanteringsnätverket träffas cirka 6 gånger per år. Av dessa är två stormöten då andra aktörer inom regionen bjuds in att delta. För närvarande är det länsstyrelsen, Västra Götalands regionen, Försvarmakten, Polisen, Räddningstjänsten och Trafikverket.

2.6 Privat - Offentlig samverkan (POS)

Staden arbetar också för att utveckla nätverk privata och offentliga sektorn. En del nätverk är väletablerade, andra är nystartade och ytterligare några planeras att startas upp. Befintliga nätverk idag är Evenemangssäkerhetsnätverket, Bostadsnätverket, SEVESO-nätverket och Tunnelgruppen.

3. Identifiera samhällsviktiga verksamheter inom Göteborgs Stads geografiska område

MSB's definition av samhällsviktig verksamhet

Med samhällsviktig verksamhet avses en verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor:

- Ett bortfall av, eller en svår störning i verksamheten som ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid kan leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

3.1 Verksamheter i Göteborg (icke kommunala)

Göteborg är ett nav i Västsverige, där hav möter land med en av norra Europas största hamnar. Därför har många av de samhällsviktiga aktörerna som finns i regionen sin verksamhet, eller del av verksamhet, lokaliserad i Göteborg.

Arbetet med att identifiera vilka verksamheter som finns inom det geografiska området och som behövs för att säkerställa en grundläggande funktionalitet vid extraordinära händelser pågår kontinuerligt. Följande lista på identifierade aktörer kan därför inte anses vara fullständig utan är ett urval av sådana verksamheter som identifierats inom Göteborg:

- **Skydd, hälso- och sjukvård, ordning och säkerhet**
Polisregion väst, Räddningstjänsten Storgöteborg, Västra Götalandsregionen, SOS Alarm AB, Kriminalvården, rättsväsendet, Militärregion Väst, Kustbevakningen region sydväst, Tullverket, Säkerhetspolisen enhet väst och bevakningsföretag
- **Information och kommunikation**
Sveriges Radio, Sveriges television och tidningar
- **Raffinaderier och transportörer för drivmedel och bränsle**
- **Gods- och persontransporter på väg, järnväg, till sjöss och med flyg**
- **Petrokemiska industrier**
- **EI**
- **Religiösa samfund**
- **Aktörer inom den finansiella sektorn**
- **Offentlig förvaltning**
SMHI, Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelsen, Statens geotekniska institut, Sjöfartsverket och Trafikverket region väst

3.2 Verksamheter inom kommunal verksamhet

Bredden och komplexiteten i kommunal verksamhet innebär att mycket av den samhällsviktiga verksamheten som bedrivs inom det geografiska området faller inom ramen för kommunal verksamhet. Inom de 31 förvaltningar och bolag, som ingår i den första risk- och sårbarhetsanalysen utifrån det nya arbetssättet, så bedrivs, upp skattningsvis, cirka 130 åtaganden (uppgifter vi utför för samhället) som bedöms vara samhällsviktiga utifrån MSB:s definition.

Inom stadsdelar så uppgår antalet bedömda samhällsviktiga verksamheter till ett 40-tal. Bland dessa finns åtaganden som exempelvis bedriva särskilt boende (äldreboende, demensboende etc.), tillhandahålla mat och dryck inom särskilda boenden och hemtjänst, bedriva förskoleverksamhet och upprätthålla ledningsfunktion vid kris.

Tekniska förvaltningar och bolag har identifierat ett 60-tal som samhällsviktiga verksamheter. Här återfinns vi åtaganden såsom att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för boende, tillhandahålla och leverera drifttjänster inom IT, bedriva spår- vagnstrafik, utföra räddningsinsats enligt LSO och leverera hälsosamt dricksvatten.

Inom övriga förvaltningar och bolag i staden har ett 30-tal åtaganden identifierats som samhällsviktiga. Bland dessa finns att svara för stadens kontaktcenter, bedriva akut socialtjänst kvällar, nätter och helger, sköta vinterväghållningen och upprätthålla ledningsfunktionen jourhavande stadsdirektör.

4. Kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet

Interna och externa beroenden finns inom samtliga verksamhetsområden i staden. Som del i arbetet med att minska det kritiska i våra beroenden så arbetar staden inom många områden med nätverk, översyner av rutiner etc. Dock finns det ytterligare behov av att se över de kritiska beroendena inom staden och då främst kopplat mot de åtaganden som anses vara samhällsviktiga och tidskritiska. Dessa åtaganden är cirka ett 90-tal totalt och i den tredje delen av risk och sårbarhetsanalysarbetet ska tidskritiska samhällsviktiga verksamheter kontinuitetshandteras.

Stödet i detta arbete är i sin uppstartsfas, flera åtaganden idag är redan omgärdade av åtgärder då det ligger naturligt i en del verksamheters arbetssätt. Det innebär således att mer detaljer kring kritiska beroenden inte kommer att redovisas i denna omgång av risk- och sårbarhetsarbetet utan sker i revideringen av analysen.

5. Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område

5.1 Övergripande risker inom Göteborgs regionen

Inom krishanterningsnätverket för kommunerna inom GR-området (Göteborgsregionens kommunalförbund), har man tidigare haft en övergripande riskkartläggning som täcker riskområden som kan påverka en eller flera av kommunerna. Listan uppdateras och ses över med jämna mellanrum i samband med nätverksträffar. Listan skapar förutsättningar för gemensamma inriktningsprojekt inom ramen för nätverket.

Riskidentifieringen bygger på respektive kommuns risk- och sårbarhetsanalys samt på underlag från gemensamma diskussioner i nätverket

GR-Krisberedskapsnätverk - riskidentifiering

Natur- och väderrelaterade händelser

Extrema vädersituationer

- Snöstorm
- Höga vattenflöden
- Storm/orkan
- Värmebölja
- Ras och skred

Naturområden med stor påverkan

- (exempelvis vattentäkt, farled, översvämning)
- Göta Älvdalen
 - Säveån

Olyckor

Flygolycka

- Landvetter
- Säve

Tågolycka

- Södra stambanan
- Västra stambanan
- Göta Älvbanan
- Bohusbanan
- Hamnbanan
- Boråsbanan

Farligt gods olycka, väg

- E6
- E45
- E20
- Riksväg 40

Farligt gods olycka, järnväg

- Södra stambanan
- Västra stambanan
- Göta Älvbanan
- Bohusbanan
- Hamnbanan
- Boråsbanan

Farliga anläggningar/Farlig verksamhet

- Göteborgs Hamn
- Stenungsunds petrokemiska industrier
- Ringhals

Olycka vid publika knutpunkter

- Ullevi
- Scandinavium
- Svenska mässan
- Köpcenter i GR-området
- Centralstationen
- Landvetter flygplats

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

Störningar i infrastruktursystem

- El
- Tele
- IT
- VA
- Avfallshantering
- Fjärrvärme

Störningar i samhällsviktiga transporter

- Göteborgs hamn
- Hamnbanan och Marieholmsbron
- Sävenäs rangerbangård
- Landvetter
- Säve
- E6
- Tingstadstunneln
- E45
- E20
- Riksväg 40

Sociala risker och antagonistiska hot

Hot mot samhällets grundläggande värden

- Segregation
- Social oro
- Kriminalitet
- Organiserad brottslighet

Sabotage mot samhällskritisk infrastruktur/samhällsviktig verksamhet

- Terrorangrepp

Ekonomisk kollaps

Sjukdomar

- Pandemi
- Epidemi
- Epizooti

5.2 Identifierade risker inom Göteborgs Stad

Följande riskkategorilista för staden har tagits fram i samband med risk- och sårbarhetsanalysarbetet för att kategorisera samtliga 250 identifierade risker. Detta för att ge en övergripande bild för staden samt att inte enskilda identifierade områden ska redovisas med hänseende till sekretess och tillförlitlighet.

Riskkategorier Göteborg 2015*

- 1. Systemsammanbrott/Infrastrukturstörningar**
 - 1.1 Transport
 - 1.2 Bränsle/Drivmedel
 - 1.3 El
 - 1.4 Vatten/avlopp
 - 1.5 Värme/kyla
 - 1.6 Tele
 - 1.7 IT
- 2. Extrema vädersituationer**
 - 2.1 Snö
 - 2.2 Storm
 - 2.3 Höga flöden
 - 2.4 Skred
- 3. Olyckor**
 - 3.1 Utsläpp/föroreningar (Ex. CBRNE)
 - 3.2 Trafik/Transport
 - 3.3 Personal
 - 3.4 Allmänheten
 - 3.5 Bränder/explosioner
 - 3.6 Översvämningar
 - 3.7 Förgiftning
 - 3.8 Övrigt
- 4. Sociala händelser**
 - 4.1 Hot och våld mot personal eller brukare
 - 4.2 Sabotage
 - 4.3 Terrorism
 - 4.4 IT-relaterade
 - 4.5 Sociala konflikter/Social obalans
 - 4.6 Otillåten påverkan, gängkriminalitet och organiserad brottslighet
 - 4.7 Övrigt
 - 4.8 Kidnappning
 - 4.9 Pågående dödligt våld
 - 4.10 Övrigt
- 5. Sjukdomar**
 - 5.1 Epidemi
 - 5.2 Pandemi
- 6. Förtroende**
 - 6.1 Tjänsteman
- 7. Arbetsrelaterade**
- 8. Informationssäkerhetsbrister**
- 9. Ekonomiska och brist på efterlevnad**
 - 9.1 Kvalitetsbrister
 - 9.2 Avtalsbrott
 - 9.3 Övrigt
- 10. Oförutsägbara händelser**

*) Listan tar enbart upp de kategorier som identifierats och bedömts i förvaltningarnas/bolagens verksamhetsvisa analyser. Därför står exempelvis inte skyfall, värmebölja, epizooti med flera med utan kan tänkas tillkomma i revideringar.

I riskmatriserna som visas på följande sidor är samtliga målområden sammanvägda. Storleken på bubblan i matrisen visar på antalet som identifierat en risk kopplat mot det riskområdet.

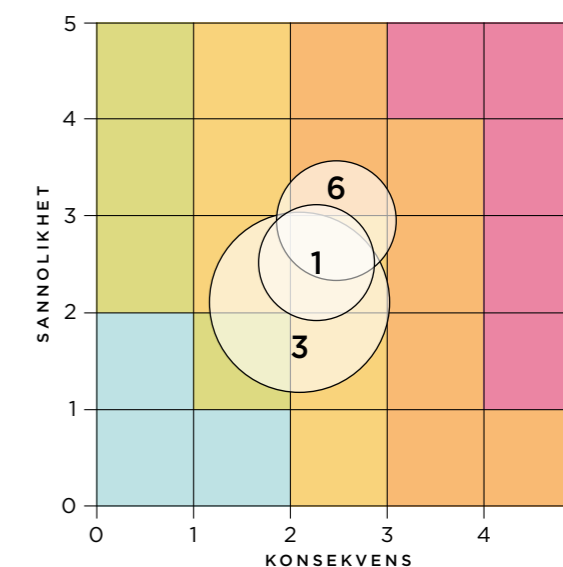
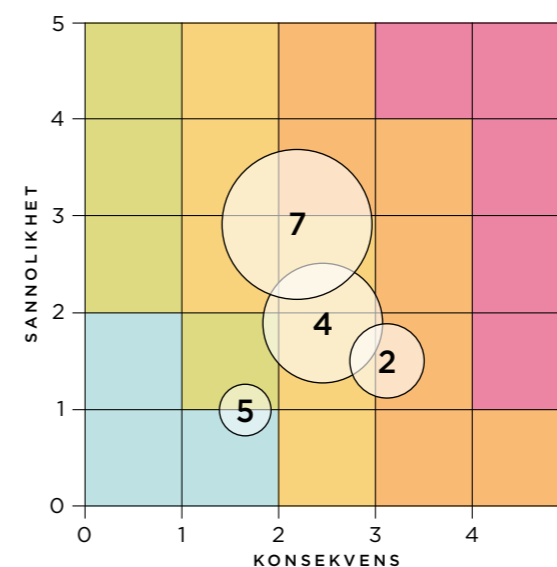
1. Systemsammanbrott/infrastrukturstörningar

Göteborg är på många sätt en nod för olika typer av infrastruktur, såväl logistisk som teknisk. Några exempel på dessa system är Göteborg Energis elnät, Göteborgs hamn som hanterade 37,1 miljoner ton gods 2014, kretslopp och vattens leverans av dricksvatten som försörjer drygt en halv miljon invånare, teleberoendet för såväl privatabonnenter som för företags olika styrsystem och trygghetslarm.

Vid störningar eller bortfall i dessa system skulle det innebära stora påfrestningar för samtliga som vistas eller verkar inom det geografiska området samt större störningar i samhällsviktiga funktioner lokalt, regionalt och nationellt. Risker som ligger något högre än den totala riskbilden, inom ett eller flera målområden, återfinns inom målområdena **människa, egendom** och **samhällsfunktionalitet** och riskerna som utskiljer sig är tele, transport, vatten och avlopp samt värme och kyla. Konsekvenser som bland annat nämns inom dess områden är störningar i trygghetslarm, fördröjningar av stöd (såsom förnödenheter, medicin och räddningsinsatser), oro/misstro men också att det överlag skulle bli svårt att leverera många av de samhällsviktiga tjänsterna.

Däremot är el och it risker som många förvaltningar/bolag/förbund identifierat i analyserna och bedömt dem ganska lika oavsett målområde. Det visar på riskområdenas breda påverkan vid en eventuell störning och båda uppges skapa svåra störningar i leveransen av stadens åtaganden samt följdverkningar inom andra riskområden.

- 1 Transport
- 2 Bränsle/drivmedel
- 3 El
- 4 Vatten/avlopp
- 5 Värme/kyla
- 6 Tele
- 7 IT

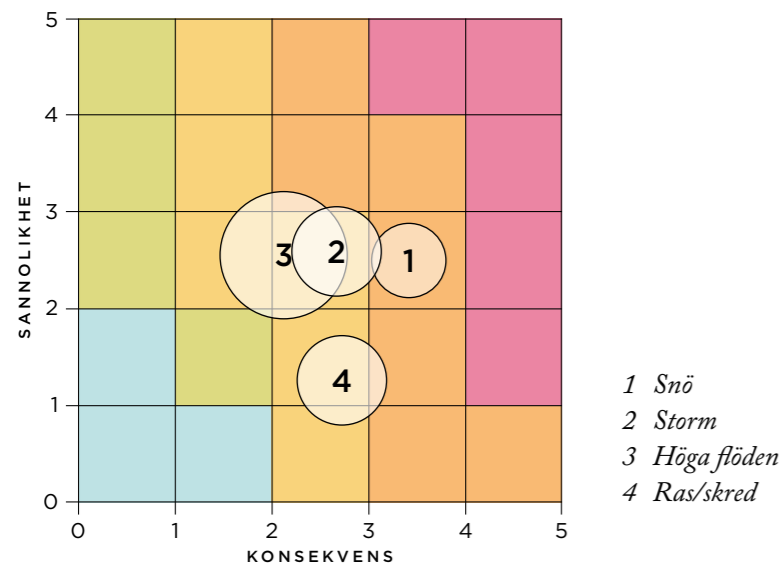

2. Extrema vädersituationer

Västkusten och Göteborgsområdet drabbas årligen av stormar, kraftiga regn och andra naturrelaterade påfrestningar i varierande omfattning. Detta påverkar ofta övriga riskområden, som får omfattande störningar i samhällsviktiga verksamheter till följd. Antalet inträffade extrema vädersituationer med riktigt allvarliga händelser har dock varit relativt sällsynta även om det årligen blir belastningar i verksamheterna. Senaste händelsen som lamslog staden var snöstormen 1995. Sedan dess har även stormarna Gudrun och Pär med flera dragit förbi och skapat viss påfrestning för staden.

Med stor erfarenhet i staden från riskområdet Extrema väder så ligger riskbilden något lägre i förhållande till andra riskområden, detta bedöms vara kopplat mot tidigare erfarenheter.

Det som ändå avviker något åt en något högre bedömning från den samlade bilden är snörisken, ras/skred samt höga flöden. Dessa inom målområde **människa** samt **egendom**. Större delen av konsekvenserna som bedömts har bäring på de omfattande egendomsskadorna som kan uppstå och till viss del även följevärningar som drabbar enskilda individer i form av personskador eller dödsfall.

3. Olyckor

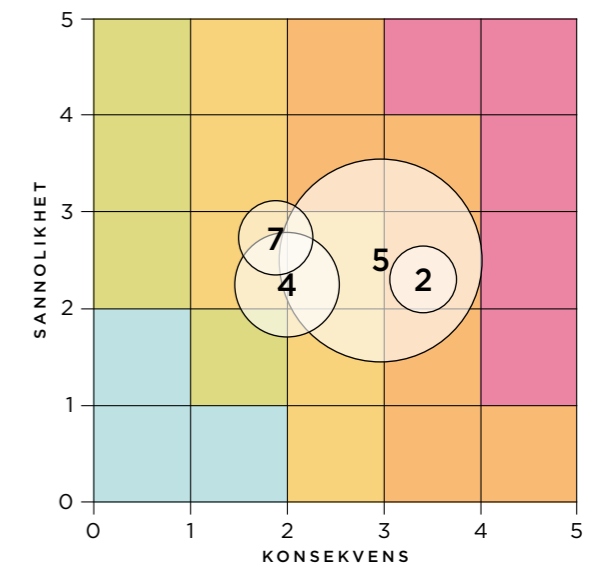
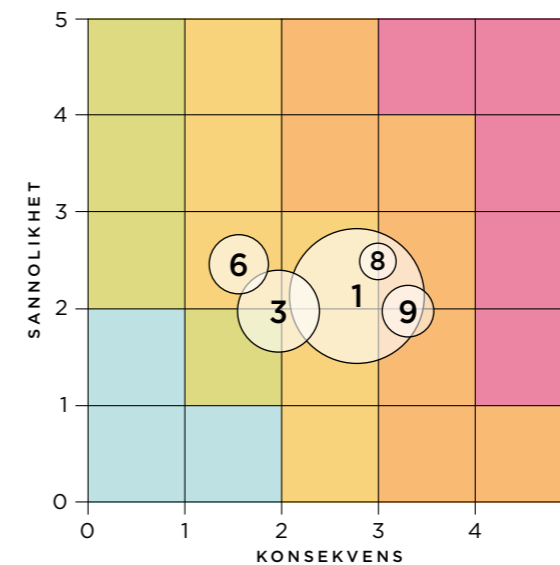
Risker inom området Olyckor är ständigt närvarande. Dels genom stadens storlek, med ett stort invånarantal och dagliga besökare, men också en koppling till den bredd på näringsliv och transportformer som finns representerade i Göteborg. Därför har antalet risker som identifierats inom området varit hög.

Bränder/explosioner sticker ut i det hänseendet att det är en risk många har identifierat och skattat relativt högt, detta kopplat mot konsekvenser både för den ekonomiska återställningen såväl som risken för liv och hälsa. Inom målområde **Människa** ligger samtliga risker något högre placerade än den generella bilden, detta bedöms ha samband med att olyckor har en stark koppling mot konsekvenser för liv och hälsa.

Kopplingen mot målområdet **Samhällets funktionalitet** bedöms dock något lägre på flera risker inom kategorin, då enskilda större olyckor ofta går att hantera inom ramen för ordinarie organisation i en stad av Göteborgs storlek. Förslag till åtgärder som nämns inom området är att fortsatt arbete med det systematiska brandskyddsarbetet, identifiering av riskfastigheter, samverkan med andra myndigheter till exempel trafiksituationer som kan uppstå vid olyckor och som kan störa den samhällsviktiga verksamheten, men också störa andra pågående verksamheter såsom evenemang och dylikt som är viktigt för varumärket Göteborg.

- 1 Utsläpp
- 2 Trafik/transport
- 3 Personal
- 6 Översvämningar
- 8 Internationella olyckor/katastrofer

- 4 Allmänheten
- 5 Bränder/explosioner
- 7 Förgiftning
- 9 Övrigt

4. Sociala händelser

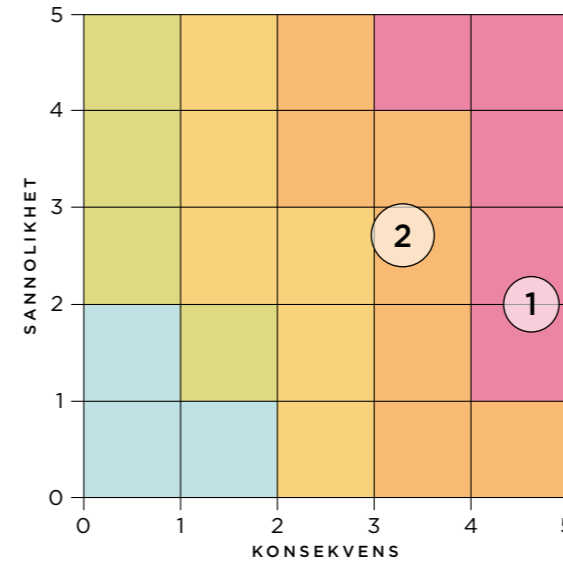
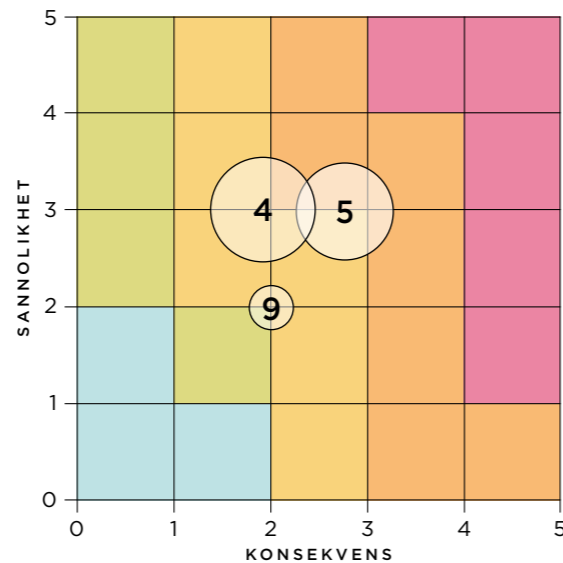
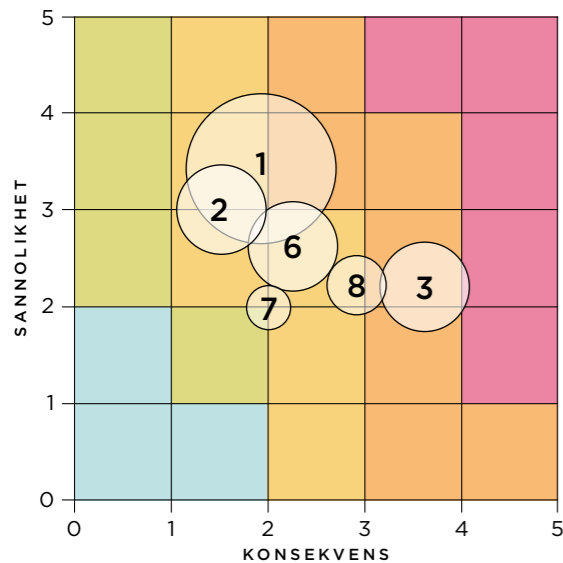
Sociala händelser är samlingsnamnet för de många riskerna som har olika bakomliggande sociala strukturer eller som i den huvudsakliga konsekvensen önskat drabbar en annan social struktur.

Under de gångna åren har vi haft en förskjutning av den traditionella riskbilden som dominerats av infrastruktur och extrema väder till att nu handla till stor del om sociala händelser/risker. Göteborg har under de gångna åren haft många inträffade händelser inom ramen för detta riskområde såsom de pågående gängrelaterade brotten, rekryteringen av unga människor till terroristorganisationer och bilbränder som en följd av en social obalans. På de gemensamma bedömningarna ser vi också att sannolikheten bedöms lite högre, för en del risker, än vad som gjorts inom andra kategorier. Detta bedöms ha en koppling mot det aktuella läget i Göteborg.

Det som är avvikande från den gemensamma analysbilden och bedöms högre återfinns inom målområdena **Människa** och **Samhällets funktionalitet**. Här är det Pågående dödligt våld, Otillåten påverkan, Gängkriminalitet och Organiserad brottslighet samt Hot och våld som sticker ut. Konsekvenserna bedöms till att omfatta mänskligt lidande och dödsfall men även skapa oro och misstro mot samhällets aktörer. Målområdet **Miljö** bedöms lägre inom i princip alla risker inom detta riskområde då de flesta analyserna antingen har gett det en lägre bedömning eller inte bedömt målområdet.

Några av de övergripande åtgärderna som lyfts fram är samverkan med flera samhällsaktörer, utökad kontakt med Kunskapscentrum mot organiserad brottslighet, tidigt sätta in åtgärder samt utbildning inom hot och våld mot personal och brukare.

- 1 Hot och våld
- 2 Sabotage/skadegörelse
- 3 Terrorism
- 4 IT-relaterade
- 5 Sociala konflikter/ social obalans
- 6 Otillåten påverkan och organiserad brottslighet
- 7 Kidnappning
- 8 Pågående dödligt våld
- 9 Övrigt?

- 1 Epidemi
- 2 Pandemi

5. Sjukdomar

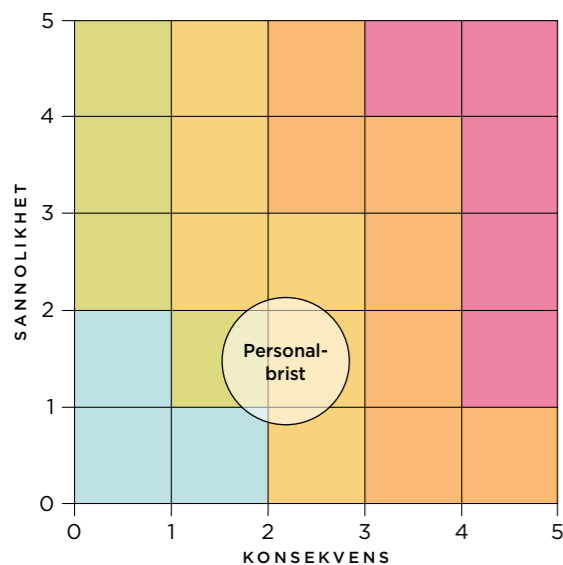
Sjukdomar är något som är dagligt återkommande i samtliga verksamhetsområden som drabbar såväl personal som mottagare av den kommunala servicen. Men i samband med ett större bortfall (cirka 50%) av personal på grund av egen sjukdom eller anhörig, ställer det helt andra krav på stadens organisation, samverkan med andra och prioriteringar av verksamhet. Orsakerna kan vara endemi, epidemi eller pandemi som alla huvudsakligen handlar om spridning av smitta i olika omfattning.

I samband med A(H1N1), svininfluansan, gjordes en pandemiplanering såväl i staden, som nationellt. Spridningen blev aldrig så som befarat men medförde en planering som gav erfarenhet kring hur man behöver jobba innan händelsen sker. Risker har bedömts tämligen hög och urskiljer sig inte nämnvärt inom något av de fyra målområdena. Konsekvenserna bedöms både bli dödsfall för såväl den enskilda individen som inom personalgrupper. Det som nämns främst är den personalsituation som uppstår. Det kommer att leda till försämrade möjligheter att leverera samhällsviktig verksamhet. Hygienrutiner och planer bedöms vara de främsta åtgärderna för att förhindra risken. Detta var också huvudpunkterna i den pandemiplanering som genomfördes.

6. Förtroende

Dagligen fattas myndighetsbeslut inom förvaltningar/bolag/förbund som innebär en reglering eller inskränkning i den enskildes rätt. Möjligheterna som finns inom den kommunala myndighetsutövningen, men även inom andra verksamhetsområden i staden, kan vid missbruk eller felaktigt utövande från tjänstemän eller politiker leda till ett bristande förtroende för delar av eller hela organisationen. Det som främst identifierats kopplas mot förtroendekriser gällande olika myndighetsutövande funktioner och främst orsakat på grund av slarv, felaktig bedömning eller missbruk av sin position.

- 1 Tjänsteman

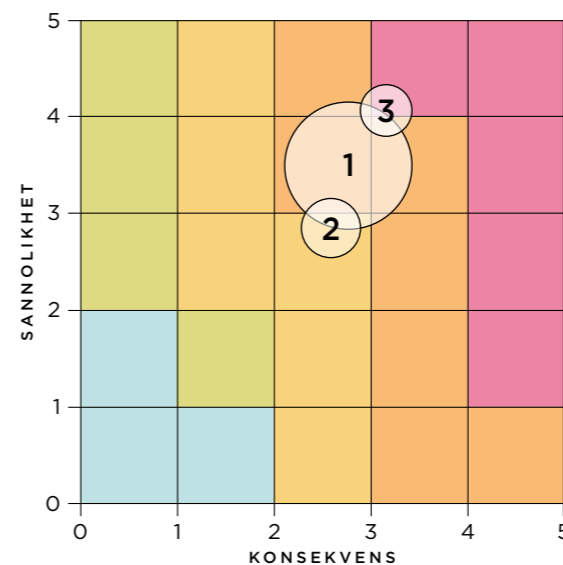
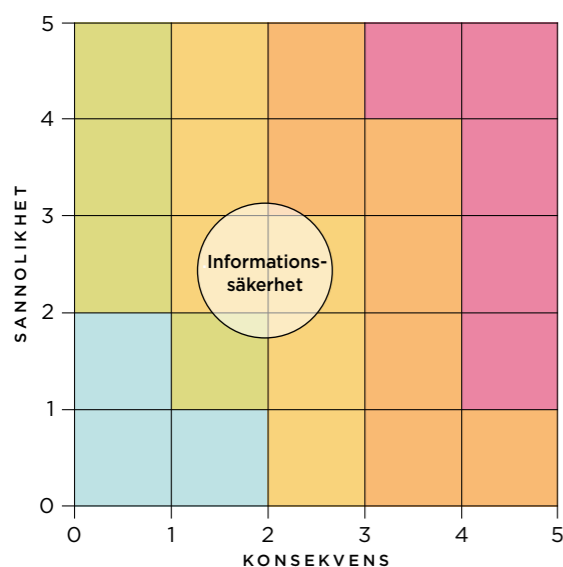
7. Arbetsrelaterade

Riskerna kan ha kopplingar till andra riskområden som bakomliggande faktorer. Den orsak som främst lyfts fram är en hög frånvaro från grupper eller nyckelpersoner. Detta behöver inte vara kopplat mot sjukdomsrelaterade situationer. På grund av tillfällig personal eller lägre bemanning så kan det leda till en försämrad service av åtaganden som riskerar att leda till att oönskade händelser inträffar inom samtliga målområden. Ofta begränsas dessa risker till en kortare tidsperiod vilket innebär en mindre risk än pandemismitta men för den enskilda organisationen betyder anspänning att enskilda kan drabbas och i vissa fall även samhällets funktionalitet. I riskområdet lyfts även frågor kring försämrad tillgång på personal med rätt kompetens som över tid riskerar leverans av stadens åtaganden eller att andra riskområden ökar i sannolikhet.

8. Informationssäkerhetsbrister

Informationen är en av stadens viktigaste tillgångar och är en grundförutsättning för att stadens verksamheter ska fungera och kunna leverera sina åtaganden. Därför behöver stadens samtliga aktörer säkerställa informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Det som är avvikande från den totala riskbilden är att målområde människa samt samhällets funktionalitet bedöms påverkas mer och att miljö och egendom bedöms påverkas mindre än den samlade bilden för Göteborgs Stad.

Huvudsakligen bedöms detta bero på att bristande informationskartläggning och informationsklassning av kritiska informationsberoenden, och således har bedömningen av informationssäkerhetsriskerna i flera fall likställts med IT-säkerhet och dess system där personuppgifter hanteras. Bortfall eller allvarliga störningar i dessa system skulle skada såväl funktionaliteten i samhället som enskilda individer inom stadens verksamheter. Efterlevnad av policy och riktlinjer samt införande av nya säkerhetsverktyg i systemen är förslag på åtgärder för att minska riskerna inom området. Även att förvaltningar/bolag/förbund tar ett större grepp över informationssäkerheten och arbetar systematiskt med kartläggning och klassning av sina informationsberoenden, för såväl samhällsviktig verksamhet som för verksamhetens processer och funktionalitet i stort, bedöms vara en viktig faktor för att fortsatt säkra stadens information.

9. Ekonomiska och brister på efterlevnad

För att leverera god och väl fungerande verksamhet behövs en ekonomi i balans, ett fungerande kvalitetsarbete och att organisationen efterlever de regelverk och krav som finns inom respektive verksamhetsområde. Regelverken förändras kontinuerligt för att bli allt mer tillämpbara men det ökar också kraven på organisationen. För att med god kvalitet kunna leverera tjänster såsom kollektivtrafik, dricksvatten, avlopp, lokaler med mera så krävs också ett ständigt underhåll. Bristen på underhåll eller underhållstakten av olika system lyfts fram som en viktig faktor för att staden ska kunna leverera utifrån de åtaganden som finns.

Målområde **miljö** avviker från den samlade bilden genom att riskerna inom målområdet generellt anses vara lägre än de övriga tre. För att minska riskerna inom området lyfts arbetssätt med underhåll, ekonomiska förutsättningar, samverkan inom krisberedskapsarbetet och inventering av riskobjekt som några förslag.

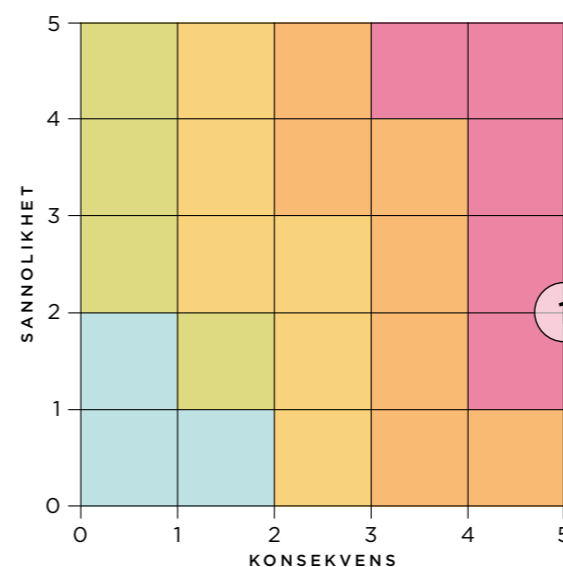
1. Bristande underhåll
2. Avtalsbrott
3. Kvalitetsbrist

10. Oförutsägbara risker

Oförutsägbara risker innebär i stort att tänka det otänkbara och vara beredd på att ha en förmåga för det som ännu ej är känt. Bedömningen av händelse är därför svår att göra. Händelser som kan ge en bild av risker som vi inte tidigare tagit höjd för internationellt kan exemplifieras genom attentaten 11 september 2001 i USA, tsunamin i Thailand 2004 och Utöya i Norge 2011.

Riskområdet ska ses som att vi hela tiden måste ha en beredskap i staden oavsett händelse genom en väl fungerande och tränad organisation med ett kontinuerligt arbete för att minska risker och sårbarheter men också för att visa på att det finns saker som vi inte idag känner till.

- 1 Oförutsägbara händelser

6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskapen inom kommunen och dess geografiska område

6.1 Ledning, samverkan och information

Stadens förvaltningar/bolag/förbund har överlag uppdaterade planer eller en beredskap för hur de ska agera vid en händelse. I en del fall, främst fackförvaltningar, brister dock kommunikationen samt övning av planerna eller motsvarande och är något som lyfts fram att man avser jobba med framöver. I övrigt bedöms övningsverksamheten fungera väl vad avser den egna förvaltningen/bolaget men man efterlyser fler samverkansövningar med andra aktörer inom och utanför stadens organisation. Detta kommer till stor del att ske inom ramen för SAMÖ 16.

I övrigt finns en god samverkan med egna och andra aktörer i Göteborgssamhället men kartläggningen kring vilka och i vilka former, saknar viss systematik, främst vad det avser befolkningsansvaret men till viss del även andra aktörer i staden. Genom fortsatt arbete med kontinuitetsarbete så belyser man de eventuella beroenden som finns och skapar därmed också förutsättningar för en ökad samverkan mellan aktörer.

6.2 Informationssäkerhet

Informationssäkerhetsarbetet bedöms som gott men med vissa brister. Delvis består bedömda bristen i att kunskapen kring den enskilda organisationens och enskilda medarbetarens ansvar för informationssäkerheten. Men bristen består också i att en del verksamheter uppger en bild där informationssäkerhetsarbetet främst ska handhas av andra aktörer. Respektive verksamhet har ansvaret för informationssäkerheten och behöver således vara aktiv i att styra verkställande aktörer, i den mån dessa hanterar eller tillhandahåller produkter eller tjänster som hanterar information. Att upprätthålla informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet är en uppgift för samtliga anställda i staden men framförallt en ledningsfråga.

6.3 Inlarmningsrutiner

Göteborgs Stad generellt bedöms ha goda rutiner som både övas och dokumenteras. I vissa fall kan de behöva ses över efter genomförda övningar. Organisationen har till stor del inte något tydligt krav att vara nåbar dygnet runt vilket innebär att denna funktion (motsvarande TiB) saknas och skapar således en svag länk i larmkedjan. De som har en beredskapsfunktion är i första hand tekniska förvaltningar och bolag där detta problem inte är lika tydligt. Då Rakel sedan 2014 är införd i Stadens organisation så finns en teknisk möjlighet att kommunicera även vid en händelse och nyttja denna funktion i sitt beredskapsarbete.

6.4 Omvärldsbevakning

Omvärldsbevakningen bedöms som generellt god i organisationen. Utvecklingsområden bedöms vara vidare arbete med systematiken som i vissa fall uppges vara bristande men också att fortsätta utveckla sitt analysarbete kring sociala medier. Ytterligare områden som behöver tydliggöras är att ansvaret för omvärldsbevakningen följer verksamhetsområdet samt var det finns stöd att få för annan informationsinhämtning.

6.5 Materiella och personella resurser

De som har materiella och personella resurser att tillgå har god kännedom om dessa men kan behöva se över ifall delar behöver dokumenteras på ett annat sätt. Utifrån tidigare pandemiplanering och att verksamheterna i sin ordinarie verksamhet behöver ha koll på sina tillgångar (materiella och personella) så finns ofta något slags register. Eventuella nyckelpersons beroenden behöver med jämna intervaller ses över då organisationsförändringar, personalförändringar etcetera skapar nya förutsättningar. Frågor kring området med materiella och personella resurser kan vara svåra att besvara då man först behöver klargöra vilka eventuella behov man kan ha. Detta är något som förhoppningsvis kan komma fram i de lokala analyserna.

7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

Göteborgs stad avser utifrån det totala materialet att välja sex fokusområden att arbeta vidare med, men då en årlig översyn av analysen genomförs kan eventuella justeringar behöva göras. Utformning och omfattning av arbeten och projekt som initieras under kommande år ska bestämmas utifrån gjorda behovsanalyser per utsett område. I analyserna avses berörda aktörer som skall ingå, utifrån sina respektive ansvarsområden, identifieras, inom och utom staden. Eftersträvan är att förslagen på kommungemensamma projekt och åtgärdsförslag kopplas mot stadsutveckling och social hållbarhet. Utifrån identifierade riskområden och samhällsviktiga åtaganden så kommer det att vara följande sex områden som särskilt kommer vidareutvecklas under kommande mandatperiod:

- **Vatten/avlopp (inom systemsammanbrott/infrastrukturstörningar)**
- **El (inom systemsammanbrott/infrastrukturstörningar)**
- **IT (inom systemsammanbrott/infrastrukturstörningar)**
- **Personal (inom arbetsrelaterade)**
- **Hot och våld (inom sociala händelser)**
- **Otillåten påverkan, gängkriminalitet och organiserad brottslighet (inom sociala händelser)**

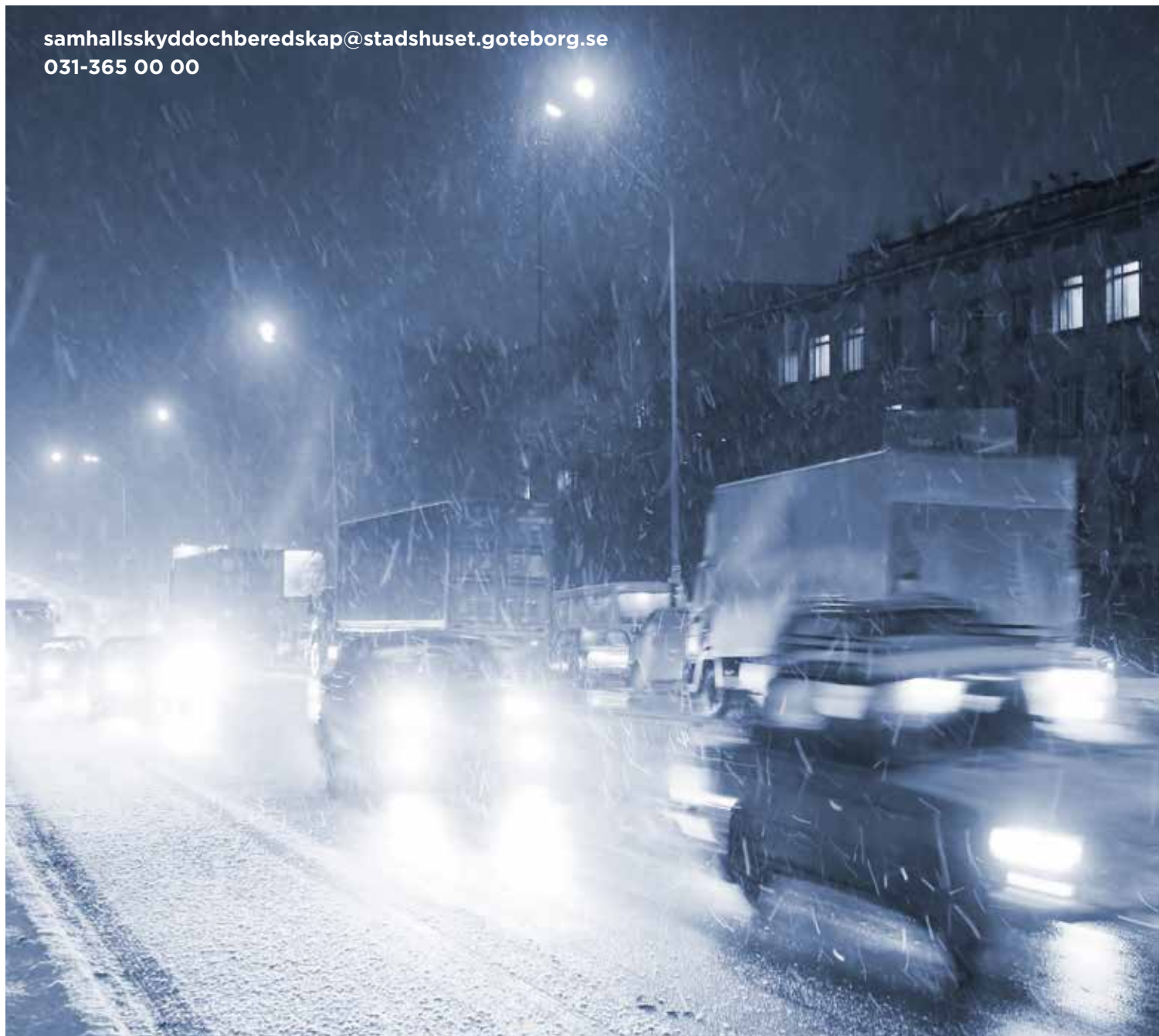
7.1 Pågående projekt/arbeten

Redan idag pågår ett flertal projekt/arbeten för att minska riskerna och sårbarheterna i samhället. Exempel på dessa är:

- **Samö 16.** Stor nationell samverkans övning mellan aktörer i staden men också utanför den kommunala organisationen, ca ett 90 tal övande aktörer. Samö 16 består av två övningar, en övning hösten 2016 och en fokusövning 2018 utifrån erfarenheterna från föregående övning. Samverkansövningar är något som har efterfrågats i analysen.
- **Kontinuitetsarbetet.** Som det tredje momentet i stadens RSA arbete så ska respektive förvaltning/bolag/förbund vidare analysera de känsligaste åtagandena för att öka robustheten i de kommunala verksamheterna. Detta infattar att även identifiera de beroenden som finns vilket skapar en ökad möjlighet att förbättra sin samverkan med andra aktörer. Även IT-beroenden och hantering av dessa ingår i kontinuitetsarbetet.
- **Styrelsearbetet** har genomförts på förvaltningsnivå vilket innebär en ökad kunskap och förståelse för prioritering av samhällsviktiga verksamheter. Uppgifter som kan lyftas med i den vidare planeringen.
- **Införandet av Rakel.** Fortsättning och utveckling av Rakelinförandet i staden innebär att vi får nya möjligheter att samordna och kommunicera i staden vid en händelse.
- **Översyn av jourhavande funktioner.** En viktig del är att se över hur vi kan nå varandra vid en händelse. Detta är något som påbörjas under 2015.
- **Implementering av nya riktlinjer och regler för kommungemensamma interna tjänster.** I de nya styrdokumenterna är tydliggörandet av informationssäkerhetskraven från verksamheten ett villkor för nyttjandet av en kommungemensam tjänst. I och med detta finns förutsättningar för att den typ av divergering som idag kan finnas mellan verksamhetens krav och den införda IT-säkerheten kommer att minimeras. Det tydliggörs även hur arbetet med krisberedskapsplaneringen för kommungemensamma interna tjänster ska ske.
- **Metodik för process- och informationskartläggning samt informationsklassning.** Som ett stöd för verksamheterna att tydliggöra sina informationssäkerhetskrav har staden utarbetat en metodik för process- och informationskartläggning samt informationsklassning. Metodiken har använts med framgång i flera olika sammanhang i staden. Denna metodik bör användas generellt i stadens verksamheter och ligga till grund för kravställandet på IT-området vilket kommer att bidra till ett mer samordnat tydliggörande av verksamhetens krav som i sin tur kommer att underlätta ett realiserande av en verksamhetsanpassad IT-säkerhet.

Göteborgs Stad
Stadsledningskontoret
Samhällsskydd och beredskap

samhallsskyddochberedskap@stadshuset.goteborg.se
031-365 00 00

www.goteborg.se